

צריך לדעת לרמות

מאת "חוסיד'ל"

מה אתם חושבים לכם, שאנשים הם אידיטים? אתם חושבים שרק אומרים להם לקחת דולארים ובמקום זה נותנים להם פיסות נייר — והם כבר מוכרים את עצמם? זה לא כל כך פשוט. בשביל משחק כזה צריך גם זמן וגם כסף.

ראשית, צריך לבחור את ה"חתן", את האיש המתאים ל"משחק", זאת אומרת לעסק. זה צריך להיות איש שמוכן למות בשביל הכסף שלו. אם אני רואה בן-אדם שהכסף לא איכפת לו, אני יודע שאתו אי-אפשר לשחק. בשביל לשחק כהוגן, צריך אדם שלא מאמין לאף אחד, אפילו לא לאשתו. אחד שהעיניים יוצאות לו על כל פרוטה. בשביל למצוא איש כזה צריך פסיכולוגיה וצריך סבלנות. מס' תובבים הרבה בכורסה ובחגיגות עד ששומעים על אחד כזה, שיש לו גם צרות.

בדאי שמעתם איך עשיתי פעם משחק אחד כזה עם בעל מלון בתל-אביב וגמרתי אתו ב־20 אלף לירות. לא חשוב מה שמו. זה רק אחד מתוך 250 המשחקים שכבר עשיתי.

הקיצור, יום אחד אני מסתובב בתל-אביב ואני לי מה לעשות. מפה לשם, גנשתי כמה חברה שלי שעבדתי אתם אחרי הכיבוש הרוסי בברלין. "חוסיד'ל", הם אומרים לי, "צריך לעשות איהו משחק". טוב, אני מרחם עליהם ונכנס לטראנס. אתם צריך לדעת, כשאני נכנס לטראנס, כבר לא איכפת לי כלום. הכסף זה שום דבר אצלי. יש לי מספיק כסף גם בלי זה. העיקר אצלי זה המשחק בעצמו. אחרי שאני גומר משחק, אני מסוגל להיכנס לבאר ולבזבז תיכף ומיד את חצי הכסף.

העיקר, אני נכנס לחנות וקונה שתי מזוורות. בחנות שנייה אני קונה כובע צרפתי, תוקע בו נוצה, מרכיב מנוקל על העיניים, נכנס למשרד נסיעות, סוחב כמה מר' בקות של חברות נסיעות מפאריס לקורמא, מדביק אותן על המזוודות ותוחב לכיסים כמה קופסאות סיגריות מתוצרת חוץ.

כשהכל מוכן, אני ניגש לטלפון ומטלפן לבית המלון. "כאן מדברים משדה התעופה בלוד", אני אומר. "אולי אפשר להשיג אצלכם מקום לינה בשביל תייר שהגיע היום מפאריס?" בעל המלון מהצד השני של הקו עונה מיד: "למה לא? למה לא? בבקשה!"

וזה זה. עכשיו אני לוקח ספיישל, מגיע למלון, יורד בצעקות מהטקסי ועושה סקנדל לנהג. מה יש? הוא לא רוצה לקחת את המזוודות למעלה. אני מקלל קללות נמרצות את כל האסייאתים שלא יודעים איך להתנהג עם איש מאי רופה. בסוף מופיע בעל המלון עם אשתו, לוקח את המז' ודוה לחזרה, מושיב אותי על כורסה, מנסה להרגיע אותי ונואם לי ציונות. אני עוד ממשיך קצת לצעוק, אבל בסוף אני אומר לבעל המלון שבכל זאת טוב שיש עוד במדינה יהודים כמוהו שיודעים איך להנעים לתייר את החיים ולא רק לצל אותו כמו חזירים.

בעל בית-המלון נהנה מהקומפלימנטים, מושיב אותי לאכול, מגיש בקבוק של משקה כזה טוב, תוצרת חוץ. אני לוגם כוסית או שתיים, ותיכף רואה איך בעל בית-המלון סוגר לי את הבקבוק בארון ועל חשבונתי רושם את מחיר הבקבוק כולו. אין דבר — שירשום. אמרתי כבר, שבטקס כזה צריך השקעה. על כל גרוש שהוא מרמה אותי, ארמה אני אותו על 100 לירות. זהו המשחק.

★ ★ ★

הקיצור, הימים חולפים ואני לא מקמץ. איכל ארוחות ומשלם, יוצא לקילונג ולתיאטרון עם בעל המלון ואשתו — ומשלם, יושבים בבית קפה ושותים קפה ועוגות — אני משלם, נוסעים במנית — אני משלם. הכל אני. כשרוצים להוציא רווחים, צריך להשקיע, ולהשקיע בעין טובה ובלב רחב. זה משלתי, אין דבר.

בינתיים היחסים בינינו הם כבר יותר מאשר בין בעל בית מלון לקליאנט. אני כבר מספיק לספר לבעל המלון על כל העסקים שלי בפאריס, ליוון ושטראסבורג. הוא האיש שאני מספר לו את כל הצרות שלי. על כל עניין אני מתייעץ רק אתו. בינתיים הוא מנצל אותי כמו חזיר. לאט לאט אני רואה ב־600 הלירות שהכינותי לי להשקעה בעסק הולכות להיגמל. לכן אני נעלם ליומיים שלושה, חוזר לי אחר-כך ב־12 בלילה ומתחיל לצלצל בדלת. ה"חתן" ואשתו יורדים בבהלה: "מה עשית? איפה היית?" אני מתחיל לצעוק שיהייתי יומיים בגנו. "מה גנב? מי גנב? סתם שממה אתה גדולה. די, מחר אני חוזר לצרפת!" אני רואה שה"חתן" מבוהל קצת. סוף סוף, לא כל יום מקבלים קליאנט ששונה שתי כוסיות ורושמים לו 15. כשאני רואה ככה, אני אומר: "גו, ככה רצה הגורל שאני אמשיך לדווד בעולם. אלא מה? עוד דבר אחד הייתי עושה שיישאר לי איהו קשר עם ישראל. הייתי קונה איהו מגרש ברמת-גן, למשל".

כאן החתן מריח אפשרות להרוויח, ותיכף הוא אומר: "באמת, באמת, תקנה מגרש. אבל תיזהר ממחזוכים, שמע לי! יותר טוב תתייעץ אתי" — בוודאי שאני אתייעץ אתו, אלא מה?

בקיצור, הוא מבלה יום בריצות אצל מתחכים, וכמובן מזהיר את כולם שאיפה שלא אקנה מגרש, או מגיע לי, ל"חתן", דמי תיווך. אחרי הצערים הוא מזמין אותי לרמת-גן, לראות מגרש. הפעם הוא משלם בעד הספיישל. ראשית, הכסף שלי הולך להיגמר, שנית, זה שייך למשחק.

השבו היתה משטרת ישראל עסוקה מאד ברדיפה אחרי אדם נמוך וצנום, בעל אף ארוך ודוד עיניים רחבות מאוד: יש ראל קורנגולד-זהבי, הידוע גם בכינוי חוסיד'ל. שבו קודם לכן הוציא חוסיד'ל ב־מרמה, יחד עם עוד שני שותפים, קרוב ל־ארבעת אלפים לירות, מידי סוחר רמת-גני. הם מכרו לו ניירות ופזיות, במקום דולארים וזהב.

שני שותפיו של חוסיד'ל למעשה-ההפסע נעצרו אך חוסיד'ל עצמו נעלם כאילו פצתה האדמה את פיה לבלעו. חוקרי המשטרה, שקיוו כי חוסיד'ל טרם הצליח לעזוב את הארץ, ריכזו את חיפושיהם באיזור תל-אביב, האיזור היחידי בו מרגיש חוסיד'ל את

עצמו בבית. אולם אנשים המכירים את דרכי פעולתו של האדם הנחשב כגדול הרמאים בישראל, וכמחנך דור שלם של רמאים, היו סבורים כי חוסיד'ל הצליח בעזרת קשריו המרובים להתחמק מחוץ לגבולות הארץ.

למעשה חוסיד'ל בן 35 אינו חסיד כלל. כינוי זה, שבא לו מחבריו הרמאים בגלל שפתו האידישאית החסידית ובגלל בית-הוריו האדוקים, הוא אשר גרם לטעותם של רבים, שהיו סבורים כי כשמו של חוסיד'ל עטור זהו והפראות, כן הוא. האיש שעתידי היה להיקרא רמאי מספר אחד של ישראל, נולד למשפחה חסידית עשירה בוורשה, פר' לין, משפחתו נספתה על-ידי הנאצים ויש ראל התגלגל ממחנה למחנה, הגיע עם הר' צבא האדום לרוסיה, שם קיבל את יסודות חינוכו כרמאי, מומחה לזיוף דרכונים.

אחרי המלחמה התגלגל חוסיד'ל בארצות אירופה המערבית, השתלם במקצועו במח' נות העקורים. עם תחילת קיבוץ הגלויות הגיע לארץ, הקים מיד חבורה של רמאים וזייפנים. בין היתר, מיחסים לו את המצאתן של כמה שיטות רמאות גאוניות.

עד כה נאסר חוסיד'ל רק פעם אחת. הוא נידון אז למאסר ארבע שנים, שוחרר אחרי שלוש שנים בשל התנהגותו הטובה, בתקופת מאסרו התגרש מאשתו הזמנית, בחיצי' יונת, נראה מלך הרמאים כטיפוס מסכן וחולני, המעורר רחמים. אולם הוא הוכיח את עצמו כאדם פיקח, בעל חוש הומור מפותח. את מעשי רמאותו הגאונים ביצע בקור-רוח ובקלות דעת, כאילו היה נהנה מעצם ה"סיכון והמתח שבמעשה הפשע. הוא נהג לבלות את רוב שעות היום בתייפקה, לבוש הדד ובודד. לרוב היה יושב בכסית — "בין כל האמנים כאן, נדמה לי שאני האמן האמיתי היחידי", היה אומר.

בעמוד זה מגולל חוסיד'ל את אחת מ־פרשיות הרמאות הגדולות שלו, פרשה ש־הביאה למאסרו לפני כארבע שנים. הסיפור ניתן בראיון מיוחד עם כתב העולם הזה.

אנחנו מפתובכים ברמת-גן, רואים פה, רואים שם. אני כמובן מתמנגן מאדמת ארץ-הקודש, שעוד מעט חלק ממנה יהיה שייך לי. מפה ומשם, צץ פתאום מתחת לאדמה איהו בן-אדם כפוף, לבוש בגדי האקדמיקים, עם משקפיים על החוטם, שבמקום זוגיות יש בצד אחד פחית ובצד השני סתם חור, מחזיק שק על הכתפיים ומדבר רק

רוסית — זאת שבעל המלון יודע ואני לא. הוא מתחיל לשאול איפה יש פה כומר או באנק. אני מתחיל לצרוח ולגרש אותו משם, שלא יבלבל את הראש. אבל באותו רגע הוא מוציא סוברין של זהב ועליו דבוקות חתיכות בטון ואומר לבעל המלון בביישנות: "אולי אתה יודע מה אפשר לעשות עם זה? מצאתי את זה ביפו, איפה שאני עובד. אני הורס בתים ישנים של הרכוש הנושן". אצל ה"חתן" נדלקות העיניים, אבל הוא מתאמץ להיות שקט. "מה פירוש מה אפשר לעשות עם זה?" הוא אומר, "מוכרים ודי".

"כמה זה שחזה?" שואל הגוי. "באותו יום עולה סוברין ברחוב ליליינבלום 27 לירות, אבל ה"חתן" שלנו הוא גם יהודי וגם סוחר. "שמונה לירות בערך", הוא אומר. "הגוי" מנסה לעמוד על המקח: "תשע".

"בסדר", בעל המלון משלשל לידו תשע לירות ולוקח את הסוברין. "אתה רוצה עוד כהנה?" שואל הגוי. "יש לי המון. כל מכה שאני נותן בקיר נופלת חבילה שלמה".

★ ★ ★

כאן אני מכריז על הפסקה של שלושה ימים ב־משחק. זה טוב בשביל העצבים. ה"חתן" מתחיל להתעצבן — הגוי נעלם ולא חזר, ואני לא יודע כמובן משום דבר. ה"חתן" מתחיל להסתובב בלילות בלי שינה, לצעוק על כל העובדים, להתרוצץ בכל הפינות — ואני שקט ושלו, אוכל ושותה וישן ומאזין לרדיו ועוד שואל אותו מפעם לפעם מה עם המגרש.

אחרי שלושה ימים חוזר הגוי. פני ה"חתן" ארו. הגוי קורץ לו ולוחש: "הבאתי...". בעל המלון מוריד את התריסים, מסתכל אם אין אנשים, נועל את הדלת ומתיישבים לעשות חשבון. הגוי אומר שיש לו כך וכך סובריינים, ולפי זה יוצא שמגיע לו 22 אלף לירות. אבל כשבעל המלון רוצה להוציא את הכסף, הגוי עוצר אותו ואומר: "דולארים! לא לירות, אלא דולארים! החברים שלי אמרו לי לקחת רק דולארים ולא לירות. אני רוצה דולאר אחד במקום שתיים וחצי לירות".

ה"חתן" כמעט מקבל שבץ. איפה הוא יקח עכשיו פתאום דולארים? או הוא נזכר בתייר הצרפתי, אני נאות לעזור.

★ ★ ★

ה"חתן" רץ חזרה לחזר, וסופר לגוי את הדולארים. זה מוציא מהכיס מטפת חומה גדולה, שם בתוכה את הדולארים, קושר אותה יפה יפה ומכניס לכיס. "וכשיו איפה הסובריינים?" הגוי מוציא מהכיס חופן ושופך על השולחן. יש שם רק 15 או 16.

"איפה היתר?" צועק ה"חתן". "גו, אומר הגוי, לא יכולתי להביא את הכל בבת אחת. מיד אגש להביא את הכל".

"מה זאת אומר?" צועק בעל המלון, "הרי את הכסף לקחת כבר!".

"אינך מאמין לי?" צועק הגוי, "אז קח לך את הכסף שלך בחזרה!" הוא מוציא מהכיס שוב את המטפת החומה הגדולה וזורק ל"חתן" בפנים. שניהם נבוכים ושניהם צועקים. כשאני שומע את הצעקות אני מופיע כמתוך ושואל מה קרה. שניהם משמיעים את טענותיהם ואני מצדיק את שניהם. לבסוף אני מציע: הנה פה בחזר יש ארון, שישמו את חבילת הדולארים בתוך הארון, תנעלו אותו, והגוי יקבל את המפתח וילך ליפו להביא את הסובריינים. כשהוא יחזור, הוא יפתח את הארון ויקח את הכסף". שניהם שמחים על הפתרון, סוגרים את המטפת הקשורה בארון והגוי יוצא בדרכו ליפו.

אחרי הצהריים אני עוזב את המלון ומשאיר שם את המזוודה עם החפצים כמזכרת לבעל המלון. אני נפש עם חברי הגוי, שנינו יורדים לחיפה, הוא מקבל ממני חמשת אלפים לירות מתוך הכסף של ה"חתן" כשכר-טרחה, ואני מתיישב לי במלון בחיפה ועושה חיים במשך שבועיים, עד שיכסי מתרוקנים ואני יכול להתחיל במשחק חדש.

★ ★ ★

מה עם בעל המלון? עובר יום, עוברים יומיים, הגוי לא חזר, התייר נעלם. הוא מתפקע מכעס, פורץ את הארון, פותח את המטפת — ומוצא בתוכה חבילה של נייר עיתון גזור יפה יפה. איך? פשוט מאוד. בזמן שהוא מנהל את המשאומתן עם הגוי, הגוי מכניס לכיס את המטפת עם הכסף ואחר-כך, בזמן החיכות, מוציא אותה שוב וזורק לו אותה בפנים. בשביל זה הוא מכין לו קודם מטפת שנייה, דומה בדיוק לראשונה, אבל עם ניירות ישנים סתם. את המטפת עם הדולארים הוא משאיר כבר בכיס, ואת השנייה הוא מוציא. אפשר להיות בטוח שה"חתן" לא יעלה על דעתו לבדוק אותו רגע מה יש בתוך המטפת. ועכשיו, אם יש ל"חתן" שכל, הוא מנגב את השפתיים ומת מסרטן. אם אין לו שכל, הוא רץ למטרה עם כל הסיפור, ואז עוצרים אותו קודם כל על מסחר בלתי-חוקי בדולארים ושולחים אותו לשבת.

אבל זה בעצם לא מגיע לו, כי דולארים הוא לא מקבל אף פעם. כבר בהתחלה, כשהוא נותן לו 22 אלף הלירות, אני מנסה אותו בדולארים, שמאליים, זאת אומרת מזוייפים. אז תשאלו בשביל מה כל העסק עם החלפת המטפת והארון? פשוט מאוד — לא יכולים להשאיר אצלו את ה־דולארים המזוייפים. צריכים אותם חזרה, בשביל משחקים חדשים.